

ประชุมกาพย์เห่เรือ

ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๓

แจกในการกฐินพระราชทาน

จางวางเอก พระยาประสิทธิ์สุภการ

ผู้สำเร็จราชการมหาดเล็ก

ณ วัดเขมาภิรตาราม

จังหวัดนนทบุรี

วันที่ ๒ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๕๒๕

05/04/2563

TUDC

โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

อธิบายตำนานเห่เรือ

กาพย์เห่เรือเหล่านี้ ถ้าว่าโดย กระบวนหนังสือ
ล้วนเป็นกลอนสังวาศซึ่งแต่งกันอย่างที่สุกในหนังสือไทย
พวก ๑ ด้วยเหตุนี้คนที่หลายจึงชอบอ่านแลพอใจจำ
ไว้อบรมเล่นตั้งแต่ไร ๆ มาจนตรายเท่าทุกวันนี้ ผู้ที่
ได้สมคเล่นมันไปเห็นจะไม่ใคร่มีใคร ๆ ถ้าถามก็คงน้อย
ตัวที่เคยว ทจะไม่เคยอ่านแลไม่ชอบบทเห่เรือ เพราะ
ฉนั้นไม่จำเป็นที่จะต้องอธิบายบอกว่าบทเห่เรือเป็นของดี
อย่างไร แต่เห่เรือ ถ้าว่าโดยประเพณีแลเรื่องราวของ
บทเห่เหล่านี้ ตำนานในทางโบราณคดีมีอยู่บ้าง บางที
จะมีผู้ซึ่งยังไม่เคยทราบ ข้าพเจ้าจึงจะลองอธิบาย
ตำนานเห่เรือในตำนาน ตามที่ข้าพเจ้าเคยได้ยินผู้ใหญ่
บอกเล่าประกอบกับความรูแลความสันนิษฐานของตนเอง
ด้วย ถ้าความที่ข้าพเจ้าแลสดงวิปลาศคลาศเคลื่อนบ้าง
อย่างไร ขอท่านผู้อ่านจงอภัยโทษด้วย

จะกล่าวด้วยการเห่เร่ก่อน ลักษณะการที่พลพาย
 ขยริ่งอย่างหนึ่งอย่างใดในเวลาพายเร่อนั้น เห็นจะมี
 เป็นประเพณีคว่ยกกันทุกชาติทุกภาษาบรรดาที่ใช้เรือพาย
 แลคงมีมาแต่คึกคักด้วยบรรพตเคียว ด้วยมีประโยชน์เป็น
 สัญญาให้พายพร้อมกัน แลให้เกิดความรื่นเริงพอ
 แก่เห็นอยู่ได้อย่าง เห่เร่ของชนชาติอื่น ๆ มีเงินแล
 ญวนเป็นต้นนั้น ที่เขารองเล่นลิเกกนกก็ไต่ยืนอยู่ แต่
 ขำพเจ้าไม่ได้อาใจได้สยสวน ด้วยไม่เกี่ยวแก่เรื่องที่จะ
 กล่าว จะกล่าวเฉพาะแต่เห่เร่ของไทยเรา เข้าใจว่า
 เห่เร่ทุก ๆ อย่างย่อมจะมีมูลเหตุ แต่หากรู้ได้ ในเวลา
 นั้นบ้างรู้ไม่ได้บ้าง ยกตัวอย่างเช่นชานยาว “เหยื่อ
 เยื่อ” ที่เราเคยไต่ยืนอยู่ทั่วกันนี้เป็นเห่อย่างต่ำ มูล
 เหตุจะมาแต่ไหน แลจะเป็นภาษาไร ขำพเจ้าไม่เคย
 ทราบ จนไปโตเคาเงอนเมอบเกาะ พ.ศ. ๒๔๓๕ เมื่อไป
 05/04/2563 TUDC
 ราชการประเทศยุโรป ขากลับโปรดให้มาทางประเทศ

อินเคียได้ไปแวะที่เมืองพาราณสี เขาจัดให้อยู่แห่ง ๑
 ต่างฟากแม่น้ำคงคาที่รามนคร ซึ่งเป็นที่อยู่ของมหา
 ราชพาราณสี วันที่ข้าพเจ้าจะไปรามนครนั้น มหาราช
 จัดเรือขนานมารับข้ามฟาก เป็นเรือ ๒ ลำผูกติดกัน
 ทำเป็นมณฑปไว้ข้างท้ายตั้งเกาธรรยแขกไว้ในมณฑป
 นั้น พอออกเรือพายข้ามแม่น้ำคงคา ผพายคนหนึ่ง
 ขบร้องเป็นภาษาสันสกฤตขึ้นด้วยคำว่า "โอม" แต่
 คำต่อไปว่าอะไรข้าพเจ้าไม่เข้าใจ ประมาณอักษรสัก
 บาทฉนนท์ ๑ พอจบผพายก็รีบด้วยเสียงดังคล้าย ๆ
 "เย่อว" ทั้งลำ แล้วตนยบทกขึ้นใหม่ ผพายรับเย่อวอีก
 หนึ่งไปอย่างนั้นจนข้ามถึงท่ารามนคร ข้าพเจ้าถามเขาว่า
 ผพายขบร้องอะไรกัน เขาอธิบายว่าเป็นคำขบขสา
 พระรามพระลักษณ ได้ความเช่นนั้นจึงเห็นว่า เรื่องขาน
 ยาวเหยื่อวเย่อวของไทยเรานั้น เห็นพวกพราหมณ์จะ
 พาแบบแผนเข้ามาแต่มีฉฉิมประเทศเป็นแน่ แต่เดิม

คงจะขี้เป็นภาษาสันสกฤต ครั้นนานเข้าหลุดลุ่มไป
 ทละน้อยด้วยเราไม่รู้ภาษา จึงเหลืออยู่แต่เหยอวเยอว
 จึงไม่รู้วภาษาอะไร ยังเห็นในตำราอีกอย่าง ๑ ซึ่ง
 เรียกว่า “สวะเห่” นั้น ถ้อยคำก็แปลก ชนว่า
 “เห่แลเรือ” พลพายรับว่า “เห่ โห เห่ โห” เมื่อ
 จะจบต้นบทชักว่า “ไซยแก้วพ่อเอย” พลพายรับว่า
 “โอว โอว” นี้ คุณทำเต็มทีว่าจะเป็นภาษาสันสกฤตอีก
 แต่มูลเหตุจะมาอย่างไรข้าพเจ้าหาทราบไม่ ถ้อยคำที่
 เข้าใจได้เจือไปด้วยคำเรึงทัพ คงจะได้ใช้เห่กระบวน
 เรือหลวงมาแต่ก่อน แต่บทเห่เรือที่เราชอบร้องกันเล่น
 เช่นชมเรือกระบวนเสด็จ แลชมปลาเป็นต้น ที่แต่ง
 ครึงกรุงแก้วกดี ฤาบทเห่แต่งในชั้นกรุงรัตนโกสินทร
 เช่นเห่ชมกษัตริย์ของกษัตริย์นั้นกดี มิใช่บทเห่ในการหลวง
 รู้ตำนานเป็นแน่ (คงจะกล่าวต่อไปข้างหน้า) ว่าเมื่อ
 ๕/๐๔/๒๕๖๓. มุจค. แต่งชนเป็นแต่สำหรับเห่เล่นโดยลำพัง ฟังเอาบทเห่

เหล่านั้นมาเห็นในการหลวงเมอรัชกาลที่ ๕ นี้เอง บทเห็น
 เรอกระบวนหลวงของเดิมนอกจากสระเห็น่าจะมีบทอะไร
 อีก ในภาพของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์ก็บ่งไว้ว่า “ พล
 พายทรายพายทอง ร่องโอเห็นโอเห็นมา ” ดังนี้ เห็นจะ
 ไม่ได้หมายความว่าเห็นแต่สระเห็น่าอย่างเดียว แต่บทเก่า
 หากสูญเสีย จึงทราบไม่ได้ ในเวลานี้ว่ามีบทเห็น่าอะไร
 อีกบ้าง

ถ้าว่าโดยลำนํ้าสำหรับเห็น่า ในตำรายอกไว้ ๓
 อย่าง เรียกว่าสระเห็น่าอย่าง ๑ สระเห็น่าอย่าง ๑ มูลเห็น่า
 อย่าง ๑ แต่ที่เคยสังเกตเห็นลักษณะเห็น่าในกระบวนหลวง
 เห็นเห็น่าอยู่ ๔ อย่าง คือเมื่อเสด็จลงประทับในเรือพระ
 ทាំងแล้ว หลวงพิศณุเสนี ขุนรามเกษิ เป็นต้นบท
 (จะได้เป็นต้นบทโดยตำแหน่งฤาโดยฉพาะตัว ข้าพเจ้า
 ไม่ทราบแน่) คนหนึ่งนั่งคุกเข่าพนมมือเห็น่าโคลงนํ้าภาพย์
 ยางที่เรียกกันว่าเกรินโคลงก็เคยได้ยิน เมื่อจบบท
 โคลงแล้วจึงออกเรือพระทាំង พลพายนกบินจึงหวะข้า

เพราะว่าเรือตามน้ำไม่หนักแรงผิงพายเองตามได้ ใช้
 ทำนองเห่ช้า เข้าใจว่าโตกยทเรียกในตำราว่าช้าลวะเห่
 (น้ำจะเป็นช้าแล้วเห่) คงหมายความว่าเห่ช้า พอจวน
 จะถึงที่ประทับ ต้นยทกชกสวะเห่ คำนจะหมายความว่า
 อย่งไรยงคิดไม่เห็น คเนพอขบต เรือพระที่นั่งกถง
 ทจอก ขากลยเรือทวนน้ำมีระยะย่านไกลต้องพายหนัก
 จึงหวะเร็วใช้ให้ทำนองเร็ว มีผลพายรบ “ชะไฮ้” นั้น
 เข้าใจว่าโตกยทเรียกในตำราว่ามลเห่ คงหมายความว่า
 ว่าเห่เป็นพน เมื่อขบตพายจำ ๓ ที่ส่งทกยท ถาลอย
 พระประทับเดือน ๑๒ ซึ่งมีการแต่งเรือพระที่นั่งกิ่งทรง
 พระไชยลำหนึ่ง พานพุ่มดอกไมพทชยชาลำหนึ่ง เวลา
 เรือกงเขามาทอดเทียบเรือขลลังกพระที่นั่ง ทรงจุด
 เทียนเครื่องนมัสการแล้ว โปรดให้จอกเห่ถวายอยู่นานๆ
 ว่าเป็นทำนองมลเห่ เห่ถวายแล้วออกเรือ จึงเปลี่ยน
 เป็นทำนองช้าลวะเห่ ลักษณะการเห่เรือเคยเห็นตั้งกล่าว
 ๕ 05/04/2563 TUDC
 มาน

เรื่องตำนานนี้อาจจะรู้ได้ ในปัจจุบันนี้ ด้วยมีปรากฏอยู่ใน
 ในหนังสือพระราชพงศาวดาร ทศกัณฐ์เจ้าฟ้า
 ธรรมิเชษฐ์ลอบผูกสมัครใจกับเจ้าฟ้าสังวาล จึงเข้าใจ
 ใจว่าบทเรื่องหลังนี้ ว่าด้วยเรื่องสังวาลเจ้าฟ้าสังวาล
 ทงสน ด้วยเหตุนี้แต่เดิมเห็นจะใช้บทเรื่องนี้แต่เฉพาะ
 เวลาทรงเรือประพาศโดยลำพัง เช่นเที่ยวท่องเป็นต้น

๒ บทเหเรือพระราชนิพนธ์ พระบาทสมเด็จพระ
 พุทธเลิศหล้านภาไลยนั้น ตั้งแต่สมกับเขาของกินจนว่า
 “มีคหมันแกงแกวตา หอมยหรารศรีอนแรง” เป็น
 ต้น ตลอดจนว่าด้วยงานนักขัตฤกษ์ เข้าใจว่าทรง
 พระราชนิพนธ์แต่เมื่อในรัชกาลที่ ๓ ผู้หลักผู้ใหญ่
 เล่ากันมาว่า พระราชนิพนธ์ทรงชมสมเด็จพระศรี
 สรีเยนตราบรมราชินี แต่ยังเป็นสมเด็จพระเจ้าหลาน
 เดอ ด้วยกระบวนแต่งเครื่องเสวยไม่มีผู้ใดจะดีเสมอ
 ในครั้งนั้น บทเหเรือซึ่งพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้า
 นภาไลยทรงพระราชนิพนธ์ ก็สำหรับเหเรือเสด็จ

ประพาศมิได้ใช้ในราชการ เรืองเห่เรือในราชการนั้น
 โคลงพยุหยาตราพระกฐิน ซึ่งสมเด็จพระปฐมบรมชาติน
 ชโนรสทรงนิพนธ์เมื่อในรัชกาลที่ ๓ ไม่ได้กล่าวถึงเห่
 เรือเลย จึงเข้าใจว่าพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้า
 อยู่หัวโปรดให้เอาบทเห่เรือ ทั้งบทครึ่งกรุงเก่า แลบท
 พระราชนิพนธ์รัชกาลที่ ๒ มาใช้เห่เรือในราชการต่อเมื่อ
 ในรัชกาลที่ ๔

๓ บทเห่พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๕ นั้น มีแต่
 ชมโฉมบทเดียว ทรงพระราชนิพนธ์สำหรับให้เห่ถวาย
 เวลาลอยพระประทีปถึงกล่าวมา ไม่ใคร่จะได้ใช้ใน
 ทอน นาน ๆ ได้ยินเอาไปเห่กระบวนพระกฐินพยุห
 ยাত্রาครั้ง ๑ เห่พระราชนิพนธ์เรื่องนี้ ผู้เคยตามเสด็จ
 ลงเรือชลลึงกลอยพระประทีป ได้ยินเห่ทุก ๆ บ้างจำ
 ไว้ได้ แต่ไม่ปรากฏว่าได้เคยพิมพ์จากไว้ในที่ไหน
 พึงจะพิมพ์ในที่ประชุมกาพย์เห่เรือ

๕ ขทเห็นพระราชนิพนธ์ในรัชกาลปัจจุบัน ซึ่งพระ
 ราชทานพระบรมราชานุญาตให้มาพิมพ์ในประชุมภาพ
 เห็นเรือกวายนั้น ทรงพระราชนิพนธ์พระราชทานสำหรับ
 พิมพ์ในหนังสือสมุทสาร ออกนุชนราชนาวิสมาคม เมื่อ
 ขบาล พ.ศ. ๒๔๕๗ เอาเค้าเรื่องขทเห็นเรือเก่ามาทรงพระ
 ราชนิพนธ์เทียบลักษณะการในเวลาปัจจุบันนี้ เป็นต้นว่า
 เห็นเก่าชมกระบวนเรือพาย ซึ่งเป็นเรือพระที่นั่งแลเรือ
 รบเรือไล่ในครั้งนั้น พระราชนิพนธ์ทรงชมเรือพระที่นั่ง
 แลเรือรบแลเรือไล่ ซึ่งเป็นเรือกลไฟในเวลานั้น ถึง
 ขทอื่น ก็ทรงเทียบให้ตรง กบการที่เป็นอยู่แลความนิยม
 ในสมัยนั้น ทั้งในทางพรรณาแลในกลอนสังวาค ถ้าผู้
 เป็นนักเขียนโบราณคดีอ่านด้วยความสังเกต ขทเห็นเรือ
 ตั้งแต่แต่งครั้งกรุงเก่าแลตั้งแต่ครั้งรัชกาลที่ ๒ กรุง
 รัตนโกสินทรแลพระราชนิพนธ์ในรัชกาลปัจจุบันนี้ จะได้
 ประโยชน์ความเข้าใจการที่เปลี่ยนแปลงมาโดยลำดับทั้ง

ความนิยมแลการงาน นอกจากประโยชน์ที่ได้ ในทาง

อ่านหนังสือกลอนบทแต่งก็อีกส่วน ๑

๕ บทเห่เรือพระนิพนธ์สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ

เจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วรพินิตคุณสมเด็จพระเจ้าน้อย

ยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงนครสวรรค์วรพินิตทูลเชิญให้

ทรงนิพนธ์ เมืองานพระราชพิธีบรมราชาภิเศก

สมโภชพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลปัตยุบันนี้

ด้วยมีการสมโภชส่วนกระทรวงทหารเรือสนองพระเดช

พระคุณ เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม รัตนโกสินทรศก ๑๓๐

พ.ศ. ๒๔๕๔ มีการตกแต่งสถานที่ในกรมทหารเรือ

แถวท่าราชวรดิษฐ์ทั้ง ๒ ฟากแม่น้ำ ตลอดถึงวัดอรุณ

ราชวราราม แลมีกระบวนเห่เรือในแม่น้ำ บทเห่

เรือนเห่ในเรือพระที่นั่งกิ่ง เมื่อมาจอดถวายไชยมงคล

ที่ท่าราชวรดิษฐ์ ตำนานของบทเห่เรือมดิงแลดิงมาน.

บทเห่เรือ

พระนิพนธ์ เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์

เห่ชมเรือกระบวน

โคลง ปางเสด็จประเวศก้าว ชลาไลย

ทรงรัตนพิमानไชย กิ่งแก้ว

พริ้งพร้อมพวกพลไกร แหนแท้

เรือกระบวนต้นแพรว เพริศพรังพายทอง ๗

ข้าลระเห่ พระเสด็จ โดยแดนชล ทรงเรือต้นงามเฉิดฉาย

กิ่งแก้วแพรวพรรณราย พายอ่อนหยบขางามงอน

๐ นาวาแน่นเป็นขนัด ล้วนรูปสัตว์แสนยากกร

เรือรวทวธงสลอน สาครถนกรนกรนฟอง

๐ เรือครุฑยุดนาคหว ลวลอยมาพาผันผยอง

พลพายกรายพายทอง ร้องไห้เห่โอ้เห่มา

๑ สรรมุขมุขสัคาน
ม่านกรອງทองรจนา

๑ สรรรณไชยไกรกายแก้ว
เรียบเรียงเคียงคักร

๑ สวรรณหงษ์ทรงภัก์ฮอย
เพียงหงษ์ทรงพรหมินทร์

๑ เรือไชยไว้องวี่ง
เสียงเส้าเราระคม

๑ มุละเห่ คชสัททผาคแผ่น
ราชสัททยนย่น

๑ เรือมาหนามุ่งนำ
เพียงมาอาชาทรง

๑ เรือสิงหวี่งแผ่นโผน
คยี่งสิงหล่าพอง

๑ นาคาหน้าคี่งเป็น
มँगกรถอนพายพ่น

เพียงพิมานผ่านเมฆา
หลังคาแดงแย่งมँगกร

แสงแวววี่ขยี่งสักร
คี่งร่อนพามาแค่นคิน

งอนชกชอขลอขหลังสันธิ
ลีนลาค์เลือนเตอนตาชม

รวกเรื่อวี่งขี่งอย่างลม
ห่มท่ายเอนเค่นคกัณ

คคี่งเป็นเห็นขบขน
คี่งคี่งคี่งคี่งขยี่ง

แล่นเฉอขฉาล่าระหัง
องค์พระพายผายผ่นผของ

โจนตามคลนผ่นผ้าฟอง
เป่นแถวท่องล่องตามกัณ

คชะเม่นเห็นขบขน
ท่นแข่งหน้าวาสักร

๑ เลียงผาง่าเทาโผน

๒๑ ๑๑
นาวาหน้าอนทริย

๑๑๑
๑ คนตรมองอล

๑ ๑ ๑
ให้ฮักครกครนโครม

๑ กรทาหม่นาเวค

๑ ๑ ๑
เหิมหนชนกระมล

เพียงโจนไปในวารี

๑๑ ๑ ๑
ทขกเหมอนเลอนลอยโพยม

๑
ก้องกาหลพลแท้โหม

๑ ๑ ๑
ไสมนศชนรณเริงพล

จากนคเวคโคยสาชล

๑ ๑ ๑
ยลมจฉาสารพนมี ฯ

เห่ชมปลา

โคลง	พิศพรรณปลาว่ายเคล้า,	คลึงกัน
๐	ถวิลสาคาวงจันทร์	แจ่มหน้า
	มัลยาขังพวพณ	พิศวาค
	ควรรฤพรากนอองช้า	ชวคเคล้าคลึงชม ฯ

๐ ข้าลวะเห่พิศพรรณปลาว่ายเคล้า คิถถึงเจ้าเศร้าอารมณ์

มัลยาขังริชม	สมส่าใจไม่พามา
๐ นวลจันทร์เป็นนวลจริง	แจ้งามพริ้งยงนวลปลา
คางเขื่อนเขื่อนหน้ามา	ไม่งามเท่าเจ้าเขื่อนชาย
๐ เพียนทองงามคังทอง	ไม่เหมื่อนนอองห่มตากพราย
กระแหแหห่างชาย	คังสายสวาทิ คลาศจากสม
ทรงแปลง	๐ แก้มช้าช้าใครต้อง
	อินแก่มนอองช้าเพราะชม
ปลาทุกทุกชอกกรม	เหมื่อนทุกชพทจากนาง
ทรงแทรก ๕ บาท *	

* ท้าวทรงแปลงทรงแทรกตรงนี้เข้าใจว่า พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาไลยทรง แต่ท้าวทรงแทรก ๕ บท พิเคราะห์ดูตามกลอนเป็น ๗ บท

05/04/2566

มูละเห่ ^๕นำเงินคือเงินยวง

ชาวพรายช่วงสี่สี่อาจ

ไม่เทียบเปรียบโฉมนาง

งามเรืองเรือเนอสองสี่

๐ ปลากรายว่ายเคียงคู่

เคล้ากันอยู่ตงามที

แต่นางห่างเห็นพี่

เห็นปลาเคล้าเศร้าใจจร

ทรงแทรก ๕ บท

๐ ทางไก่อว่ายแหวกว่าย
คิกอนงคองคเวยอร

ทางไก่อคล้ายไม่มีหงอน
ผสมประข่าอำเอี่ยมไร

๐ ปลาสร้อยลอยล่องชล
เหมือนสร้อยทรงทราวมไวย

ว่ายเวียนวนปนกันไป
ไม่เห็นเจ้าเศร้าขำวาย

๐ เนื้ออ่อนอ่อนแต่ช่อ
ใครต้องข้องจิตรชาย

เนื้ออ่อนองฤอ่อนทั้งกาย
ไม่วายนึกตรึงตรึงทรวง

๐ ปลาเสื่อเหลอททา
เหมือนตาสาคากวง

เลื่อมแหลมกว่าปลาทั้งปวง
คแหลมล้ำข้าเพราะคม

๐ แมลงภู่ค้เคียงว่าย
คึกความยามเมอสม

เห็นคล้ายคล้ายน่าเซยชม
สนิทเคล้าเจ้าเอวมาง

๑ หวิเกษเพศชอปลา

หวิเกลาเจ้าสรระสา

๑ สระแวงแผงผิงแนบ

เหมอนพแนบแอบถนอม

๑ พิศคหุมัจฉา

คณงนชสคสายสมร

๒

คิคสกาอ่าองค้นาง

เส็นเกษสลวยรวยกถันหอม

ชระวาคแอบแปบปนปลอม

จอมสวาตินาฏบังอร

ว้ายแหวกมาในสาคร

มาควยพะระค้ใจ ๗

เห่ชมไม้

โคลง	เรือชายชมไม้	มีพรรณ
◎	เรือชายชมไม้	กลั่นเกลี้ยง
	ริมท่าสาครคันธ์	
	พลัดคอกอกอกแกมกัน	ช่อ
	หอมหนรรงค์เพียง	กลั่นเนอवलนาง

ข้าลวะเห่	เรือชายชมไม้	ริมท่าไสวหลากหลายพรรณ
◎	เรือชายชมไม้	กลั่นเกลี้ยงเพียงกลั่นสมร
	พลัดคอกอกอกแกมกัน	

◎	ชมดวงพวงนางแย้ม	ยานแสดล้มแย้มเกสร
	คิดความยามบังอร	แย้มโอษฐ์ยิ้มพริ้มพรายงาม

◎	จำปาหนาแน่นเนือง	คลกกลีบเหลืองเรืองอร่าม
	คิดคณงถงนงราม	ผิวเหลืองกว่าจำปาทอง

◎	ประยงค์ทรงพวงห้อย	ระย้ายอห้อยพวงกรอง
	เหมื่อนนอขะนวลลออง	เจ้าเขวนไวให้เรียมชม

◎	พุดจับกลีบแสดล้ม	พิกลแกมแซมสักรม
	หอมช่วยรวยตามลม	เหมื่อนกลั่นนอองตอင့်ตักใจ

๑ สาวหทัยพุกทซาค
นกกน้อยกรองมาไโดย

๑ มุละเห่ พิกุลขนนาคยาน
แม่นนุชสุคสายสมร

๑ เต็งแต้วแก้วกาหลง
หอมอยู่ไม่รู้หาย

๑ มลิวันพรรณฉิกจวง
หอมมาน่าเอนดู

๑ ลำควนหวนหอมตระหลย
นกกวลกลั่นขหงา

๑ รวยรินกลั่นรำเพย
นั่งแนบแอบเอวบาง

๑ ชมดวงพวงมาลี
วนิกามาด้วยกัน

๑ ยานเกลอนกลาดคาศกาไป
วางให้พข้างทนอน

๑ กลิ่นหอมหวานชานขจร
เห็นจะวอนอ้อนพชาย

๑ ยานขยบงสังกลิ่นอาย
คล้ายกลิ่นผ้าเจ้าตาทร

๑ ดอกเป็นพวงร่วงเรณู
ชูชนจิตระคิกวนิกา

๑ กลิ่นอายอบสยนาสา
รำไปเจ้าเครำถางนาง

๑ คีตพิเคยเซยกลั่นปราง
ห่อนแหห่างว่างเว้นวัน

๑ ศรีเสาวภาคย์หลากหลายพรรณ
จะอ้อนพชชมเซย ฯ

เห่ชมนกก

โคลง รอนรอนสรียไอ
เรอขเรอขลขเมอรลง

อัยภูงคค์
ค้ำแล่ว

รอนรอนจิตรจำนง

นชพ เพียงแม่

เรอขเรอขเรอขมคอยแก่ว

คลขคลายเรอขมเหลียว

ข้ำลวะเห่ เรอขเรอขมารอนรอน

ทิพากรจะตกค้ำ

สนธยาจะโกลค้ำ

ค่านงหน้าเจ้าตาตรู

เรอขเรอขมาเรียงเรียง

นกกบินเฉียงไปทงหมู่

ทวเคียวมาพลคค

เหมอนพออยู่ผุเคียวกาย

เห็นฝงยงรำพอน

คคขงอรร์อนรำกราย

สรอยทองย่องเยองชาย

เหมอนสายสวาตินาคนวยจร

สาลิกามาตามค

ชมกนอยส์สมสมร

แต่พนอวารณ

ห่อนเห็นเจ้าเศร่าใจครวญ

นางนวลนวลน่ารัก ไม่นวลภกคร์เหมอนทรามสงวน

แกวพนสคนวล

คังนางฟ้าหน้าใยของ

เห่เรื่องกากี (ของเดิม)

โคลง	ก่างกรอุ้มโอบแก้ว	กากี
๐	ขกกระพ้อพาศรี	สังว
	ควยฉายคายนาคี	เป็นเหยื่อ
	หางกระหวศรศหว	สไม่วิ่งเวียง ฯ
๐	ก่างกรอุ้มโอบแก้ว	แจ้งามแพรวสขสรพางค์
๐	ขกปกอกเขวนาง	พลาวงคลังเคล้าเต่าจรจรล
๐	ควยฉายคายนาคา	เป็นภักษาพาผกผัน
	หางกระหวศรศหว	คนเมฆามาสีมพลี
๐	คลังสถานพิมานมาศ	เกลี่ยวกลมสวาตินาฏกากี
	เหิมหวนยวนกาม	ปริดาแนบแอบอิงองค์
๐	เวียงรินชนเชยปราง	พลาวงคลังเคล้าเต่าขษขง
	กอดเกอเนอवलหง	ปลงสวาติชมสมเสพยศมร
๐	กากีแน่นน้อยนาฏ	อภิวาทประนมกร
	กัมเกล้ากล่าวชออัน	ชอนชบหน้าตาเมียงมัน

๑ ขกษกรทาชม
กลมเกลยวเกยวกรพน

ภิมย์เปรมเกษมสันต์
ณยวैयाเคล้าคสิงชม

๑ สองคชสองสังวาค
สองสนิทนิตรารมย์

แสนสุทสวาทิสองสู่ม
กลมเกลยวชู้สู่มสอง

๑ แยมยมพรมภักตรา

สำภิมย์สมจิตรปอง

แสนสนุกคชสมพอง

ในห้องแก้วแพรวพรรณราย

๑ ลมพทกกลคเมฆมเกลอน

พาลนเลอนแลบแสงพราย

วลาหกตกไปรยปราย

สายสินธุ์นองท้องธารา

๑ เหวร่าเริงรน

ว้ายเคล้าคลื่นหนรรษา

สองสมกลมกรททา

เปนมาศึกทุกนินทร ๗

เห็เรืองกาก็
(ไค้มาใหม่)

๑	ซ้าละเห็ สัขรรณแผลงเคชลา	ขินขน
	ก่างบกขงสิริขน	มคพา
	ร่อนลงสัไพชยนต์	ปรางมาศ
	เขาน้งแอบนุชเคลา	แนขเนอนวลสมร ฯ

๑	มูละเห็ สัขรรณสำแคงฤทธิ	ให้มคมีคขีคอัมพร
	ร่อนลงตรงขัญชร	จรสู่น้องแกวกากิ
๑	กล่าววศพจนาคถ	สายสคสวาคเจริญศร
	ผินหน้ามาพาที	พคอชายชาญสกา
๑	ประสงคงานงรัก	จงลอบล็กเขามาหา
	หวังเชิญแกวกานคา	ไปสัพาพิมานจันทร
๑	เสวยบรมขัสมขตพ	ในสิมพลเกษมสันต
	แลวจะพาเจ้าจรรจรล	เทยวชมชนพระเมรุธร

05/04/2563

TUDC

๑ พะชชมทรายแก้ว
แม่น้ำสทนคร	งามพรายแพรวเชิงคิงขร
คิงขรกันเป็นกรรกง
๑ จะพาชมพิทยาธร
เหล่าสัตว์ตระกูลวงศ์	ฝูงกนิรแลเหมหงษ์
อยู่ในคองเขาสถภณท์
๑ จะไคชมনারผล
อยู่ยอดเขาอัคกรรณ	งามสกลคิงแลรังสรรค์
ฝูงคนธรรพ์มาเซยชม
๑ จะพาไปไกรลาส
ดุเทพมายังคม	๑ พะ
เผาเของบาทพระสยาม
จักระบำรำฉาธา
๑ เทพบุตรตวงซ้าย
แทรกเปลี่ยนเวียนไปมา	ส้าวสวรรค์ย้ายมาฝ่ายขวา
กรกว่าไขว้ไต้พิลวัน
๑ ออย่าฮาไลยมนุษย์เลย
ว่าพลางทางคิคัพัน	ไปชมเซยพิมานสวรรค์
ฝนชุมพิตชิตชมนาง

๑ ครุฑ^๔พังสายสุคต^๕สวาท

เจ้าดวงทิพมณฑา

๑ พิ^๕ประมาณทอ^๕อาหาญ^๕นั้ก

เท่า^๕ฟ้าแผ่นดิน^๕คนคณ

๑ ขอ^๕ฝากไมตรี^๕จิตร

ว่า^๕ปลาทาง^๕ควา^๕ไขว

ปรามาศ^๕ขนิษฐา

วาจา^๕จิต^๕สาร^๕พิตง^๕อน

เพราะ^๕จงรัก^๕เจ้า^๕สาย^๕สมร

ห่อน^๕กลัว^๕เวร^๕เพราะ^๕หวัง^๕ใจ

กว่า^๕ชีวิต^๕จะ^๕ตัก^๕ไย^๕ย

สัพ^๕พ^๕อก^๕เข้า^๕ห^๕ย^๕อก^๕นาง ๗

จบบท^๕เห^๕เร^๕อง^๕กา^๕ก

- ๑ กิดเคยเซยชมน้อง ไม่ห่างห้องสองเสนาหา
 เปนสุขทุกเวลา มาจากไต้ ให้อาวรณ์
- ๑ ออกเอ๋ยเคยสังวาศ กรรรมขำราคคลาศคลาสมร
 นบเคอนเลอนบจร ห่อนเห็นแล้วแก้วตาเรียม
- ๑ พุ่มพวงควงคอกฟ้า ในไต้หล้าหาไหนดเทียม
 โฉมงามทราวมเสงยม เรียมรักเจ้าเท่าดวงใจ ๑

เห่กรวญ

โคลง รอนรอนสรียคล้อย

เรอขเรอขเรอแสงจันทร์

รอนรอนจิตรกระสัน

เรอขเรอขเรอหมคอยถ้ำ

สายณห์

ส่องฟ้า

เสี้ยวสวาค แม่เอย

ทนนห่อนเห็น ฯ

ภาพย์ เรอขเรอขมารอนรอน

เรอรองส่องสีจันทร์

รวิรวจรเข้าสายณห์

สูงสวยรวรรูปทรง

เอวอ่อนช้ออ่อนองค์

หาไหนไม่เทียมทัน

ชาวสุคพุดจขจน

ทังวงเขาซ่งนาก

นอนนั่งตังอาไลย

หวังชมสมกลมเกลียว

สรียาจรเข้าสายณห์

ส่งแสงกล้าน่าพิศวง

เหมือนภักตราหน้านวลผจง

ส่งสีเจ้าเท่าสีจันทร์

โฉมอนงค์ทรงสาวสวรรค์

ขวัญเนตรพบนารัก

เจามสนพมคักกค

แต่พรกเจ้าคนเคียว

สายสุคใจไม่แลเหลียว

ควรถ่านองชองใจเคือง ฯ

โคลง เสียงสรรววรรณ ^๓ ^๕ เสียงไค

๐ เสียงนุชพิญาใคร ^๓ ^๕ ใครรู้

เสียงสรรวเสียงทราวมไวย นุชพิ มาแม่

เสียงบังอรสมรผู้ ^๓ ^๕ อินนนงามี ๓

มุละเห ^๓ ^๕ เสียงสรรววรรณ เสียงแก้วพิญาเสียงใคร

เสียงสรรวเสียงทราวมไวย สุตสายใจพิตามมา

๐ ลมช่วยรวยกถันนอ ^๓ ^๕ หอมเรอยตองกลองนาสา

เคลือบเคลนเห็นคล้ายมา เหลียวหาเจ้าเป่ถาวังเวง

๐ ยามสองฌองยามย่ำ ^๓ ^๕ ทกคนค้ำย้าอกเอง

เสียงขมครวญเครง ^๓ ^๕ เหมือนเว ยมคร่ำรำครวญนาน

๐ ล่วงสามยามปลายแล้ว ^๓ ^๕ จนไก่แก้วแว่วขันขาน

ม่อขหลับกลับขันคาล ^๓ ^๕ ฝันเห็นนอตองตักตา

๐ เพราฉายวายเสพยร์ศ ^๓ ^๕ แสนกำสรคอดไอชา

อิมทุกขอมชลนา ^๓ ^๕ อิมโคกกาหน้านองชล

๐ เวรามาทันแล้ว ^๓ ^๕ จึงจำแคล้วแก้วโกมล

ให้แค้นแสนสุทท ^๓ ^๕ ทุกขถงเจ้าเศรำเสียคาย

05/04/2563 TUDC

๑ งามทรงวงกิ่งวาค
งามพริ้มข้มแย้มพราย

๑ แต่เข้าเท่าถึงเย็น
ชายใดในแผ่นดิน

งามมารยาตรนาคกรกราย

งามคำหวานลานใจถวิล

กล่ากลืนเชียวเป็นอาจิณ

ไม่เหมือนนพทศรอมใจ ฯ

โคลง เรียมทนทุกข์แต่เช้า ถึงเย็น
 มาสู่สุขคนเข็ญ หม่นไหม้
 ชายใดจากสมรเป็น ทุกข์เท่า เรียมเลย
 จากควนเคียวไต่ ทุกข์ขมปานขี้

สระเห่

๐ เห่แลเรือ เหละเห่เห เห่โหวเห่โหว เหโหวเห่เห
 เห่เหเหเหเห โอละเห่

๐ สาละวะเห่ โหเห่เห เหเห เหเหเห โอละเห่

๐ ซ้าละวะเห่ เหเห เห่เหเห โอละเห่ เจ้าเอยกี่พาย
 พักพาย พายเอยลง พายลงให้เต็มพาย โอวโอวเห่

๐ ซ้าละวะเห่ โหเห่เห เหเห เหเหเห โอละเห่

มุละเหเหเห โอเห่มารา โอเห่เจ้าข้า โอเห่เจ้าข้า มารา
 ไชโย ลีเอยไชย ลีไชยแก้วเอย ไชยเอยแก้ว ไชย
 แก้วพ่อเอย โอวโอว ฯ

พระราชนิพนธ์รัชกาลที่ ๒

เห็บทชมเครื่องดาว

โคลง แก่งไก่อ้มค้หม่นเนอ นพคุณ พ็เอย
 ๐ หอมยี่หว่ารศณฺน เฉียบวร้อน

ชายโตบริ โภคภญช พิศวาส หวังนา
 แรงอยากยอหัดถชอน ออกให้หวนแสง

อาพยี่ ม้ค้หม่นแกงแกวตา หอมยี่หว่ารศรอนแรงแรง
 ๐ ชายโตโตกลินแกง แรงอยากให้ ใฝ่ผันหา

๐ ย่าใหญ่ใ้สารพัต วาจนจกหลายเหลอตรา
 รศคคควยน้ำปลา ยชนล่ายายวนใจ

๐ ตย้เหล็กกลวกล่อนตม เจอน้ำส้ม รอยพริกไทย
 โอชาจะหาไหน ไม่มีเทียบเป็รียบมือนาง

๐ หมนมแนมแหลมเล็ศรศ พร้อมพริกสคใบทองกลาง
 พค้หอเห็นรางซาง ห่างห่อหวนขวนใจ โหย

๑ ก้อยกึ่งปรุงปรุ่
รศทพิยหียบมา ไปรย

๑ เท โฟพนเนอทอง
นำชตรศครามครัน

๑ ความรักยกเปลี่ยนท่า
กล่ออมกล่อมเกลยงกลม

๑ เข้าหุงปรุงอย่างเทศ
ใครหุงปรุงไม่เป้น

๑ เหลอรัมข่าต้ม
รอยแจ่งแห่งความข่า

๑ ซ่าซ่าพลาเนอสด
คึกความยามถนอม

๑ ล่าเตยงคึกเตยงน้อง
ลกหลันชนชอขกล

๑ เห็นห่มรมทรวงเคร่า
เจ็บไกลใจอววรรณ

วางถงลันคินแคโดย

ฎาจักเปริยบเทียบทั้นขวัญ

เปนมันย่องล่องลอยมัน

ของสวรศเสวยรมย์

ทำน้ำยาอย่างแกงขม

ขมไม่วายคลับคล้ายเห็น

รศพิเคษใส่ลูกเขิน

เช่นเชิงมิตรประคิยรู้ทำ

แกงขวส้มใส่ระกำ

เข้าทรวงเคร่าเจ้าทรวงทรวง

พุงปรากฎรศทนนหอม

สนทเนอเจอเส้าวคณธ

นอนเตยงทองท่าเมองบน

ยลอยากนัทรรคคแนบนอน

รุ่มรุ่มเราคอไฟฟอน

รอนรุ่มรุ่มกล่มกลางทรวง

๑ รังนกนึ่งน้ำซด
นกพรากจากรังรวง

โอสถารศกว่าทั้งปวง
เหมือนเรือมร้างห่างห้องหวน

๑ ไตปลาเสแสร้งว่า
ไขโคกขอกโคกครวญ

คจวาทกระบึกกระบวน
ให้พี่เคว่าเจ้าดวงใจ

๑ ผักโคมชื้อเพราะพร้อม
ผักหวานช่านทรวงใน

เป็นโคมน้องฤาโคมไหน
ใคร่ครวญรักผักหวานนาง ฯ

เห็บทชมผลไม้

โคลง	ผลชีกแซ่อิมไอ	เอมใจ
◎	หอมชนกลนหวานใน	อกชู้
	รณรณครมย์ไค	ฤาตุจ นแม่
	หวานเลิศเหลืออรูรู	แต่เนองงพาล ๗
ภพย์	ผลชีกแซ่อิมอบ	หอมตระหลบล้าเหลือหวาน
◎	รศไเหนไม้เปรียบขปาน	หวานเหลือแล้วแก้วกลอยใจ
◎	ตาลเฉาะเหมาะะใจจริง	รศเย็นยั้งยั้งเย็นใจ
	คึกคความยามพิศมัย	หมายเหมื่อนจริงยั้งอยากเห็น
◎	ผลจากเจ้าลอยแก้ว	ขอกความแล้วจากจำเปน
	จากช้านาตากระเด็น	เปนทุกซ์ทำหน้านวลแตง
◎	หมากปรางนางปอกแล้ว	ใส่ไถแก้วแพรวพรายแสง
	ยามชนรณโรยแรง	ปรางอิมอายซาขนาสา
◎	หวนห้วงม่วงหมอนทอง	อีกอกร่องรศไอซา
	คึกคความยามนิทรา	อราแนบแอบอกอร
◎	ลนจุมครุ่นครุ่น	เรยกส้มฉุนใช้นามกร
	หวนถวิลลนลมงอน	ชอชอนถอยรอยกระบวน

05/04/2563

TUDC

๑ พลยจันจกควยมีค
คึกโอยจู้่ออนยมยวน

ทำประณตน้ำตาลกวน
ยลยงพลยขยขยพรณ

๑ น้อยหน่านำเมล็ดคอกอก
มือใครไหนจักทัน

ปล่อนเปลือกปอกเปนนอศจรรย
เทยขเทยมทมมอนาง

๑ ผลเกกพิเศษสค
ค่านงถงเขวบาง

โอชารศล้ำเลิศปาง
สางเกษเส้นขนเม่นสอย

๑ ทบทมพรมตาตร
สูกแสงแคงจักยอย

ใส่จันคคจเม็ดพลอย
อย่างแหวนกอยแก้วตาชาย

๑ ทเรียนเจียนตองป
เหมอนครณวกาย

เนอคคเหลองเรองพราย
สายสวาคพิทคคคค

๑ ลางสาคแสงวงเนอหอม
กลนพลางทางเพ่งพิศ

ผลงอมงอมรคหวานสนิท
คคยามสารทยาตรามา

๑ ผลเงาะไม่งามแงะ
หวนเห็นเช่นรจนา

มลออนเมล็ดและเหลอขญญา
จ้าเจ้าเงาะเพราะเห็นงาม

๑ สละล้ำแลงผล

คคล้ำต้นแน่นหนาหนาม

ทำทมขมขนกาม

นามสละมละเมตตา

เห็บทชมเครื่องหวาน

โคลง สัจขาน่าไข่คุ่น

เคยมี่

แกมกัยเข้าเหนียวลี

โคกข้อม

เปนในยนำวาที

สมรแม่ มาแม่

แกลงว่าโคกเสมอพ้อม

เพียบบแอ้อกอร ๗

ภาพย์ สัจขาน่าตั้งไข่

เข้าเหนียวไล้ลีโคกแสดก

เปนในยไม่เคลือบแกลง

แจ้งว่าเจ้าเคร่าโคกเหลื่อ

๐ ซ่าหริ่มลมหวานล้ำ

แทรกใส่น้ำกะทิเจือ

วิตกอกแห่งเครือ

ไต้เสพย์หริ่มพิมเสนโรย

๐ ลำเจียกชอชนม

นิกโฉมดมหอมชวยไชย

ไกลกลั่นคินแต่โดย

โหยให้หายหงางาม

๐ มัศกอกกอกอย่างไร

น่าสงไสยใคร่ขอถาม

กอกเคล้นจะเห็นความ

ชนมนามนยงแกลง

๐ ลกตหน้าชม

แผ่แผ่นกลมเพียงแผ่นแผง

โอสาน่าไก่อแกง

TUDC

แกลงของแขกแปลกลั่นอายุ

- ๑ ขนมหีบเจ้าจิบห่อ
 นกน้อยนุ่งจิบถวายเป็น
 ๑ รศรภัยกล้าหน้า
 คำนงนวนางเจียน
 ๑ ทองหยิบทิพย์เทียมทัด
 หลงหยิบว่ายาคุม
 ๑ ขนมหึงผิงผ่าวร้อน
 ร้อนนักรักแรมไกล
 ๑ รังไรโรยควยแข็ง
 ไข่ออกนกทั้งปวง
 ๑ ทองหยอดคทอกสนิท
 สองขั้วสองขั้วขึง
 ๑ งามจริงจำมงกุฎ
 เรียมรำคำนางปอง
 ๑ บัวลอยเล่ห์ขวงงาม
 ปลั่งเปล่งเครื่องยุคล
- งามสมล่อประพิมประพวย
 ชายพกจิบกลีบแนบเนียน
 ประดิษฐ์ทำขนมเทียน
 เทียนล่อเหล่าเกลากลงกลม
 สามหยิบชั้หน้าเซยชม
 ก้มหน้าเมินเขินขวยใจ
 เพียงไฟฟอนฟอกทรวงใน
 เมื่อไรเห็นจะเย็นทรวง
 เหมือนนกแก้งตำรังรวง
 ยงยงคควยมีรัง
 ทองม้วนมิตคิดความหลัง
 แต่ลำพังสองต่อสอง
 ไล่ชอคุมมงกุฎทอง
 สองน้องนั้นเคยยล
 คิควางามแก้วกษัตริ
 สถนนุชคจประทุม

- ๑ ช่อม่วงเหมาะมีร์ค หอมปรากฏกลโกสุ่ม
 คิกลีสไยคลุม หุ่มหุ่มม่วงดวงพดताल
 ๑ ฝอยทองเป็นยองไย เหมือนเส้นไหมไข่ของหวาน
 คิกความขามเขาวมาลย์ เย็บชุนไ้ไหมทองจีน ๗

เห็ครวญเข้ากับนักขัตฤกษ์

โคลง	หวนเห็นหีบหมากเจ้า	จิตเจียน	มาแม่
๐	พลจับต้อยอดเนียน	น้ำเคียว	
	กลกล่องกระวานเขียน	มอญ	ขุนเขย
	บหรีไต้กล่องเงยว	ลอบให้	เหลือหาญ ๗
ภาพย์	หมากเจียนเจ้างามปลอด	พลต้อยอดหน้าเอนค	
๐	กระวานอิกกานพล	บหรีให้	ใจเหลือหาญ
๐	เซ็คหน้าชุนน้ำอบ	หอมตระหลบคอกดวงมาลย	
	บ้งอรช่อนไต้พาน	ส่งมาให้	ไม่เว้นวัน
๐	เคือนสามลำเกามา	มีไชชาชาติจุหลัน	
	ถ้าค้อยู่เคียงกัน	กบให้เห็น	เป็นปฤษณา
๐	เคือนหานารอนจิต	เจ้าให้พดคามจวมา	
	เรองรอนผ่อนเพทนา	เพอพนิดา	ไม่ละเลย
๐	ค่านงถงเคือนหก	ท้วทายกตาม	โคมเคย
	งามสคนชพเอย	ไคเห็น	กนวันบชา

๑ เกอนแบ่ควนเพ็ญเจ้า
รบศีลอย่างสีกา

ยอมไปเข้าพระพรษา
ด้วยเจตนาจำนงใน

๑ เห็นนวลครวญครุ่นคิด
ไปไต่ก็จะไป

กำเรบจิตรวาทน์ไหว

โอบเอวอ้อมพุ่มพวงพวง
เรมเซาทพยเจ้าจะหุง

๑ ยามฝนกลเทอนลึบ
หาของต้องการปรอง

มุ่งใจจิตรประคิษจุ้ประคอบ

๑ เกอนลึบเอ็ดเค็ดแตกคิน
เห็นเรือไล่ถซอข

ยามกจึนทุกวันคอบ

กลอขกลบเห็นเช่นแรกสม

๑ คิครูปนารักเหลือ
คิกเนตรขาคอนคม

คิกน่มเนอน่าเซยชม

ผมหอมชนรนครคันธ์

๑ ฤคเกอนลึบสอง
ชนล่องทองเทยวชล

หญิงชายซ้องแซ้องอล

ยลผาบาราตรีกาล

๑ เซงแซ่เสียงเกริ
พาทยมของกองกงวาล

ปานเรียมตทรวงประหาร

สารคจनोंร้องเรยกเรียม

๑ ทกลาลอขเล็งลักษณ์
คไหนดไม่เทยขเทยข

ไม่พขภกตรเจ้างามเส็งขม

ร่วมรักเรียมรูปร่างรัต

TUDC

- ๑ เกอนยพธพญา
สาวหนุ่มกำหนดคนคิด
- ๑ เรียมเตร่ตรวจทุกช่อง
ว่าหวนคืนแค่นั้น
- ๑ เชยวชาญุกระทานัน
ถือท่ายกายอ่อนโอน
- ๑ แรมคำรำไห้หวน
เคยเห็นเป็นอาภิน
- ๑ โอมอวตสวคสำเนียง
ลำเล็กเล็กโฉมงาม
- ๑ อ่อนหวานสารเสนาะ
แจ้วเจอยใจจาบลิ้น
- ๑ ห้าคำย้ายยามปลาย
อยู่ไกลจะใคร่จร
- ๑ เกอนแรมเหมือนเรียมคาง
แรมรงค์แรมพจนาน
- โยนชิงช้าชนแออัด
ทศนาแห่แลหากัน
ไม่เห็นน้องเนอवलจันทร์
เห็นเห็นทำชิงช้า โยน
โยกเยกยลคนหก โหน
โตนคิดไ้คังใจฉวิล
แห่อัครย้ายยามยิน
ช้าหงษ์เห่เล่ห์ลมพราหมณ์
ไม่เหมือนเสียงนางนงราม
ยามเย็นเข้าเจ้าอ่านฉันท
เพราะอักษรกลอนพาคพัน
ทุกวันหวังฟังเสียงสมร
แห่นารายณ์เร่งอวรณ์
ไปรบเจ้าเคลาคลอมา
เรื่องรกร่างแรมขนิษฐา
แรมเห็นหนานงนอนแรม

โคลง คลเคื่อนมหะหรั้าเจ้า เซ้นขี้ ไหม่มแม่
 ๐ มะห่ง่นประปรานทว เทวคให้
 ห่อนเห็นมิ่งมารศรี เสมอชีพ มานา
 เรียมลขอกได้ได้ ค้ชอนทรวงเซ้น ๗
 ภาพย์ คลเคื่อนเรยกมหะหรั้า ขนสองค้ำแขกตงการ
 ๐ เจ้าเซ้นลิววันวาร ประหารอกฟกฟมไนยน์
 ๐ มหะหรั้าเรียมคอยเคร่า ไม่เห็นเจ้าเคร่าเสียใจ
 ลขอกโอ้อาไลย ลาลคล้ากำสรวญเซ้น ๗

พระราชนิพนธ์รัชกาลที่ ๕

เห่ชมโฉม

๑ พิศภักตร์ภักตร์ผองผุด
พิศเนตรเนตรขึงศร	งามขริสทอเล่ห์พันทร
รอนจิตรชาลาเหลือคม
๑ พิศขนงวงกิ่งวาด
พิศปรางปรางนำชม	นาสิกผาทพองามสม
ปรางทองเปรียบไม่เทียบทัน
๑ พิศโอษฐ์โอษฐ์ชแล่ม
คำขลิบขยับเปนมัน	ยามยิ้มแย้มเห็นไรฟัน
ฝันปากเขอนเขอนอายองค์
๑ พิศกรรณกรรณขางเรียบ
พิศสอสรระหง	สันทศเทียบกลีบขบขบ
ทรงงามสรรพรข้องษา
๑ พิศถันถันเต่งตั้ง
คล้ายคล้ายชายไฉยนา	คดงกิ่งคอกปทุมมา
น้ำใคร่ต้องลองเลียมลวน
๑ งามกรอ่อนโอนหัดถ์
กรีกกรายชายกระบวน	งามนิ้วที่คั่นขานวล
ชวนใจพินมาคหมาย
๑ เหวอ่อนอ่อนเพลากลม
ผิวผ่องกิ่งทองพราย	สูงต่ำสมพอควรกาย
สายสุกสวาทีขาดตาเวียม

- ๑ พิศุภกัทรตลอดบาท งามผูกผาคทาไหนเทียม
 ยามต้องน้องอายเหนียม งามมรกเจ้าเท่าชว
- ๑ กล่าวคำช้าอ่อนหวาน เพราะเปรียบปานเพลงดนตรี
 เสนาะเสียงเจ้าพาท จัศจรรย์จงปลงฤไทย
- ๑ พม้นพหมายมาก มาแคล้วคลาศขึงเอนไป
 แม้นไคเจ้าทรามไวย ไม่เห็นห่างร้างรักเขย

พระราชนิพนธ์ รัชกาลปัจจุบัน

हेชมกระบวนเรือ

โกลง ปางเสด็จประเวศห้วงชลธิ

ทรงมหาจักร

เกียรติกอง

พริ้งพริ้วมยทศนาวิ

แห่นแห่

เสียงอฉกทวทอง

ฉันท้าวอ่าวสยาม ฯ

ลาพย์ พระเสด็จโดยแดนชล

ทรงเรือตงงามสดศรี

มหาจักรมี

เกียรติกองทองสาคร

๐ นาวารายทศ

อุตุลคแลสลอน

แห่ห้อมจอมนคร

ราวจะรอนริษุเป็ลือง

๐ ธงทิวปลิวระยับ

สีสลบขาวแดงเหลือง

อินธงพระทรงเมือง

เหลืองอร่ามดงงามตา

๐ ธงตรามหาราช

ผ่องผดผาดในเวหา

รูปครุฑระราชา

ชายกกกว้างท่าทางบิน

- ๑ อิงแกงคังแสงซาค
 ขอกตรงอิงแผ่นดิน
- ๑ จักรนาวิราช
 ส่องราวอาภรณ์
- ๑ ใหญ่กว่านาวาสรรพ
 บรรคานาเวไทย
- ๑ ยืนไฟใหญ่ประเกท
 สามารถอาจเหียนหัน
- ๑ อิกศรหกป้อนคั่นก
 เทรียมมอยล์ศึกแขง
- ๑ พาดรงทวป
 เรอบนขนยทชยง
- ๑ เรอแรงกำแหงยทช
 คอยล์ศตรพาล
- ๑ สครพครองเมืองศรี
 เรอบนขนยทชไกร
- ลายข้างกาจก่องกายิน
 ถนสยามอนงามงอน
 ทิพอาสน้องคฤธร
 เพอประกยทพเรือไทย
 ในกองทัพพลไกร
 ในขันไม่มีทน
 สนวเคษศคแขงขัน
 ผนหน้าสศตรแรง
 กพรอมพรกศกคกำแหง
 แแยงยอยทชศคกำลึง
 วยแล่นตามงามเงอนขลึง
 ดึงกระบพาลหาญ
 มกฏราชะกุมาร
 ฝอยอยคมกฏไทย
 สรนามุ่งชิงไชย
 เหมอนพญาพานะเรนทร์

๑ สิริยมณฑลกล้า

หาญต่อข้อมรณเกณท์

๑ เรือเสื่อทยานชล

กันกล้าในสาคร

๑ เรือเสื่อกำรณสินธุ์

จุ่มโหมและโถมถา

๑ อิกเรือตอรัย โท

ว่องไวไล้ยอนแย้ง

๑ กระบวนลั่นแล่นล่อง

อิกคึกคักใจ

นาวากาจรลาคตระเวน

สอกลั้วรีปุรอรณ

พิฆาฏพลรีปุสยอน

บ่ย่อหย่อนนยทธนา

พิฆาฏภินอรวิผลา

กล้าประยทธีจนสดแรง

วังไร้วรเฑาแขง

ยักย้ายลอคคอกเอาไชย

ไปแทยท้องชลาไลย

จิตจกสิค้ตรุพาล ฯ

เห่ชมพระนคร

โคลง

๑ ล่องลอยในน่านน้ำ

จากเทพนครคลา

ชมวังสพรังปรา

๐๕/๐๔/๒๕๖๓ TUJDC

ชมนครเขตรเคา

เจ้าพญา

คลาคเต้า

สาทรรัตน

เงอนแมนเมืองราม ฯ

ภาพย

๑	ล่องลอยในน่านน้ำ	วิเศษลำเจ้าพญา
	จากกรุงเทพมหานคร	นครราชธานี
๑	ค้อยเลือนเคลอนนาวา	จากน้ำท่าวาสุกรี
	ไซจักรล่องนที	นาวาเรอขลุ่ยตามลม
๑	เหลือบแลชะเง้อพิศ	คคส์ตวนารมย์
	เคยเทยवलคเลยวชม	๒๑
๑	ชมวังทองมา	คณขบผาสารพรณ
	เพลินพิศไพจิตรสร	ถิ่นสถานมัมวัน
๑	สร้างปรางมหันต์	พระงามเนตรวิเศษชม
	อิมพรสถานสม	อนันตสมาคม
๑	สถานวิมานเมฆ	เป็นสถานพิมานอินทร์
	อภิเศกคฤสถิณ	เอกอาสน์โอ้ท้าวโกสินทร์
๑	ตำหนักล้านกตา	โถยศขงองค์ภูบาล
	๑	จิตรลการะโหฐาน
	๑	ตำราญรมย์ภรมยา

- ๑ สระพังวังอนช
 ปารุสกุสกุเพลินตา
- ๑ คำหนักพระชนนี
 อยู่ทางข่ห่างไกล
- ๑ นาวาผ่านนิเวศน์
 พินิศพิศเพลินตา
- ๑ สล้างปรางค์ปราสาท
 ระยิบจิบระพี
- ๑ ปราสาทราชะฐาน
 ยงยอดศอกศลลอน
- ๑ จักรพระที่นั่ง
 ตำราญสถานสม
- ๑ คุลิตปราสาทตั้ง
 พิมานรถยา
- ๑ มณเฑียรเสถียรคักค
 เคียงใกล้คือไพศาล
- ผู้ทรงสุกเสนาหา
 สวณกุหลายปลายปลื้มใจ
 มีนามว่าพญาไทย
 ไกลคฤสิตวณาภา
 พระทรงเคชจอมประชา
 ติระการตรคเลิศคี่
 ประกอบมาศมณิศรี
 สีสว่างกลางอัมพร
 อวตารสโมสร
 ยอนยั่วพ่านานิยม
 สยามยอดตังตรตาชม
 สติคยถนบันนรา
 พระมนงงคะศิลา
 อุดมอาสน์ราชะฐาน
 จักรพรรดิพิมาน
 ทักษิณทสุชาลัย

๑ ผ่ายนำส่ง่าสิ้น
พระโรงภวนัย

อมรินทร์วนาฉย
ธประศาสน์ราชาการ

๑ อารามวัดพระศรี
มงคลมหาสถาน

รัตนศาสตร์คาการ
ปุษนัยทนยม

๑ อินกรงรุ่งเรืองกิตติ
เลิศลวนชวนจิตชม

ทศกิตยพิโรคม
สมเกษรตเลองเมองสยาม

๑ ถนนสถลमारค
รุ่งเรืองตงเมองราม

อิกคลองหลากลวันแลงาม
จักรพรรตฉัตรสากกล ๗

เห่ชมทางไปปากน้ำ

โคลง

๑ แล่นเรือมาแจ่มจ้า
แลเหลือบเหลือยวหลังแล
ใจโยนประหนึ่งแพ
ลมเฉอขระเรือยสร้าน

ตามกระแด้
ไผ่ขาน
โคนคลื่น
จิตเคว้าหาศรี ๗

กาพย์

๑ เรือยเรือยเรือลอล้ำ
แลเหลือบเหลือยวหลังแล

ตามสายน้ำถกกระแด้
ไผ่ขานสร้านโคกใจ

- ๐ เรือนแพแลสพรัง
แพโยนโยนเหมือนใจ
- ๐ ผ่านหน้าวัดอรุณ
ขอบุญการุณพา
- ๐ ขออย่าให้ข้าศึก
สามารถอาจณิพิง
- ๐ ผ่านทางบางคอแหลม
แหลมหลักจักหาไหน
- ๐ ปากปลัดคตควถ
วานลัดคตคทางจร
- ๐ ยามมองช่องนนทรี
หลังคาเคหาใน
- ๐ เห็นเสาวิทยภัณฑ์
ถนคอคจรรย
- ๐ คุราวกับสองจิต
เหมือนตารกตาชาย
- ๐ คลน โคนฝั่งกักกวักไกว
เรียบผู้ไผ่ถึงเคหา
- ๐ เคยทำบุญอุบะบูชา
ให้ข้าสมอารมณ์หวัง
- ๐ ผู้ปลุกกาจกำลัง
พระปรากฏศรีธานีไทย
- ๐ ชอบางแนมเห็นบ่วงใจ
เหมือนแหลมคำเจ้ารำวอน
- ๐ ทางนทีสุสาคร
คลสู่เจ้าตคเคว้าใจ
- ๐ เห็นธานีอยู่ไกล ๆ
นครยวนชวนจิตรฝัน
- ๐ เปนของเลิศประเสริฐศรี
พุดกันไต้ไม่มีสาย
- ๐ มิตรต่อมิตรคคเหมือนหมาย
ตาเห็นรักประจักษ์ใจ

๑ ผ่านขอมเสื่อส่อนเลีย

โบริกท่านตั้งไว้

๑ ยิงเข่งเผงกลางน้ำ

อนิจจามายกิน

๑ ผเสื่อสมทบขอม

ยิงขบนครันครันตั้ง

๑ สุ่มทเจกีย

เอี่ยมไอ้สโมสร

๑ นาวามายิ่งหยด

คุ่มเมืองรุ่งเรืองราน

๑ เรอรอพอเวลา

ก็เลื่อนเคลื่อนคลาไคล

๑ ลมเฉื่อยเรื่อย ๆ พา

รนวนรนวนมวดยผสม

๑ ลมพัดไม่จักจ้าน

เหมือนนยามเจ้าทราญไว

๑ อากาศสอาดโปร่ง

๑5/64/2363 ๑
แต่จตกคตถงศร

นกว่าเจ็บควงหทัย

ให้เล็งเหมาะจำเภาะค

ไม่ผิดล้าถกนาวิ

๑ ขอมปรกแลเหล็กพัง

๑ หงนขอมคแข็งขลัง

๑ คำขอมคพระทรงศร

๑ ขอนขอมคพระนอมกร

๑ กลางวิมลชลธาร

๑ ยิงสมททะปราการ

๑ ตลาคของทตองใจ

๑ ๑ นำขนมามากพอไป

๑ ไปต้ต้องทเลลม

๑ ๑ กลนขบขามารวยรมย์

๑ ๑ ทเคยคคชมชื่นใจ

๑ พอประมาณไม่แรงไป

๑ พัดรำเพยเซยฤค

๑ สบายโล่งกลางวาร

๑ ๑ จิตจงเหงาเครำอาค

๑ กะพงเป็รียบพงชฎ

ห่างเจ้าเผาทอแท

๑ โลมามาว่ายล่อ

วานมาทานงราม

๑ ตาเตยवलคเลยวล

เรีคร่างห่างแก้วตา

๑ ฉลตามตะกลามเหลือ

คคาลัยชายช่างเกยว

๑ ฉลตามอินหยามหยาย

น้องเราเจ้าคงเฉย

๑ นางนวลนกกทเล

นางนวลเป็รียบนวลน้อง

๑ คุณกแสนฉลาค

ร้อนเร่เหหันไป

๑ เป็รียบปลาเหมือนเรือดำ

แล่นลอคคอกคามาต

อินแออ็คในดวงแค

เหมือนนกพงคองหน้ายหนาม

พอเห็นไต้ไต้ร้างาม

ทรามสงวนชวนนางมา

กยงคกว่าพยา

สองตาแลแพตาเตยว

ว่ายตามเรือรวคเร็วเจียว

เทยวคอยมองหาช่องเซย

เสยทรายละเจ้าเอ็ย

มิให้ช้ซึ่งค้ครอง

บิร่อนเร่เหหันมอง

นกกฤท่าเจ้า้นวลโย

เหมือนอากาศะยานไคล

เทยวตรวจคห่มูอริ

เกินไต้หน้าสาครศรี

เรือลำใหญ่ไต้ข้างควา

๑ นางนวลบินลอยล่อง	มองถนั้ตมัตสยา
ไวย็ยวเล็ยวโอยปลา	ไปกินเล่นเป็นอาหาร
๑ คุณกนกโอยปลา	ก็เหมื่อนอากาศะยาน
สามารถอาสงหาร	เรือไต่่นำระย่ำไป
๑ อานกวิคหาญ	เราขอวานข้างเป็นไร
ช่วยถอหนงสอไป	ถงเรือนเจ้าเขาวพา
๑ พิราบเขาเลียงไว	เขาก็ใช้ ถอสารา
นางนวลชวนเชิญมา	เป็นทตาถงนวลเซย
๑ กระไรช่างใจกำ	ไม่พงคำเราข้างเลย
แตกจำนิจาเอ็ย	เหมื่อนเพลิงรมสมอกกรม
๑ ค่านงถงเจ้าพ	ราวไฟจ้ออารมณ์
เรศร้างห่างเห็นชม	ว่าเหวจิตคิดถวิล ๗

เห้ชมชายทะเล

โคลง

๑ สิชงชงชอแล้ว	อย่าชัง
อย่าโกรธพิริงจ้ง	จิตชอง
ตัวไกลจิตก็ย้ง	เนาแนบ
เสน่หส์นิตนอง	นิจโ้ออาคร ๗

ภาพยี่

- ๑ สขงขงแตชอ
ขอแต่แม่ควงใจ
- ๑ ทวโกลใจพ็อย
ห่างเจ้าเฝ้าแลหลัง
- ๑ ขางพระนกดงพระ
แต่งตั้งยงสถาน
- ๑ ผ่านทางขางปลาสร้อย
นกสร้อยสายเพชรทอง
- ๑ ขางนบวังาม
แลทองทเลวน
- ๑ อ่างหินนกอ่างหิน
ไ้้วยพาพาล
- ๑ เรือผ่านเกาะกระตาศ
จะเขียนสาราจิน
- เกาะนั้นฤาจะซึ่งใคร
อย่าชงซึ่งพิริงจิง
เป็นค่น้องครองยนยง
ตงใจตคมิตรสมาณ
บุษะนยทสกการ
แทบหวนอนขอพรครอง
จิตละห้อยละเหี้ยหมอง
คลอ้งค่อเจ้าเข้ากะมล
อันออกนามว่าเมืองชล
ชลนยนี้ไหลลงธาร
ทียพินเคยสนาน
จะอ่างว่างริมอ่างหิน
แม่สามารถจะฟังภิน
ตนาสั่งถงนงเยาว์

๐ ทพลา^๐งทาง^๐รำ^๐พ^๐ง

น^๐ก^๐น^๐ก^๐ร^๐ว^๐ส^๐ก^๐ร^๐า^๐ว

๐ แ^๐ม^๐เ^๐ค^๐ก^๐ส^๐ง^๐ค^๐ร^๐า^๐ม

จำ^๐พ^๐ร^๐า^๐ก^๐จ^๐า^๐ก^๐ท^๐ร^๐า^๐ม^๐ไ^๐ว^๐ย

๐ เ^๐ก^๐เ^๐ต^๐มา^๐เ^๐น^๐ช^๐า^๐ว^๐ไ^๐ท^๐ย

ร^๐ิ^๐ก^๐เจ^๐า^๐เ^๐า^๐ว^๐มา^๐ล^๐ย^๐

๐ จ^๐ะ^๐ย^๐อ^๐ม^๐ใ^๐ห^๐้^๐ไ^๐พ^๐ร^๐

เ^๐ซ^๐่^๐น^๐น^๐ั^๐น^๐ั^๐ส^๐ิ^๐จ^๐ญ^๐ไ^๐ร^๐

๐ เ^๐พ^๐ร^๐า^๐ะ^๐ร^๐ิ^๐ก^๐ป^๐ร^๐ะ^๐จ^๐ก^๐ษ^๐ย^๐จ^๐ร^๐ิ^๐ง

จ^๐ง^๐ร^๐ิ^๐ก^๐ภ^๐ก^๐ติ^๐มา

น^๐ง^๐ค^๐า^๐น^๐ง^๐ถ^๐ง^๐เ^๐น^๐อ^๐ช^๐า^๐ว

ไ^๐ป^๐ง^๐า^๐น^๐ค^๐ิ^๐ก^๐พิ^๐ล^๐ก^๐ใจ

ถ^๐ง^๐ส^๐ย^๐า^๐ม^๐ใ^๐น^๐ว^๐น^๐ไ^๐ค^๐

ไ^๐ป^๐ต^๐อ^๐ล^๐ั^๐ค^๐ั^๐ต^๐ร^๐พ^๐า^๐ล

ต^๐อ^๐ง^๐ท^๐ำ^๐ใจ^๐เ^๐น^๐ท^๐ห^๐า^๐ร

ก^๐ิ^๐จ^๐ำ^๐ห^๐ก^๐ร^๐ก^๐ร^๐บ^๐ไ^๐ป

เ^๐ห^๐ย^๐ย^๐บ^๐ย^๐ำ^๐ย^๐เ^๐า^๐น^๐ท^๐ิ^๐น^๐ไ^๐ท^๐ย

ไ^๐ม่^๐ร^๐ิ^๐ก^๐ช^๐า^๐ติ^๐ค^๐า^๐ส^๐น^๐า

จ^๐ิ^๐ง^๐ต^๐อ^๐ง^๐ท^๐ิ^๐ง^๐เจ^๐ำ^๐แ^๐ก^๐ว^๐ต^๐า

อ^๐า^๐ส^๐า^๐ท^๐ำ^๐น^๐ร^๐า^๐ญ^๐ร^๐ิ^๐ป^๐ุ^๐ ๗

เห^๐้^๐ค^๐ร^๐ว^๐ญ

โ^๐ค^๐ล^๐ง

๐ ร^๐อ^๐น^๐ร^๐อ^๐น^๐อ^๐น^๐อ^๐ก^๐ไ^๐้^๐ อ^๐ั^๐ษ^๐ฎ^๐ง^๐ค^๐ค^๐

ส^๐ร^๐ิ^๐ย^๐พ^๐ร^๐ะ^๐ม^๐ิ^๐ค^๐ล^๐ง

ห^๐ม^๐ค^๐แ^๐ล^๐ว

ย^๐า^๐ม^๐ม^๐ค^๐ช^๐ค^๐เ^๐ย^๐น^๐อ^๐ง^๐ค^๐

ว^๐า^๐ย^๐พ^๐ค^๐

ย^๐ิ^๐ง^๐ต^๐ร^๐ก^๐น^๐ก^๐ถ^๐ง^๐แ^๐ก^๐ว

พ^๐เ^๐ค^๐ร^๐า^๐ท^๐ร^๐ว^๐ง^๐ค^๐ล^๐ย^๐ ๗

กาพย์

- ๑ รอนรอนอ่อนน้อยยงคต^๑ ตวันลงลับเหลี่ยมผา
มคมลสนรยา พามคมวิ้วท้ววงใจ
- ๑ ชะแง้แลเทือกเขา เปนเงาเงาอัยรำไร
รำพึงคำนงไป ชวนให้หนักถึงตกราม
- ๑ ตกแถวเป็นแนวข้าง ถนนทางนครงาม
สว่างกระจ่างวาม ค้วยไฟฟ้าอ่าเอี่ยมแสง
- ๑ อิกตามถนนหลวง ไฟฟ้าดวงรุ่งเรืองแรง
สว่างกระจ่างแจ้ง แสงสว่างราวกลางวัน
- ๑ ขามเย็นเคยเห็นคน ขนรถยนตร์ชบอวดกัน
นารทคมสัน ต่างขันแข่งแต่งยวนชาย
- ๑ ผ้าม่วงสีชวงโชติ เหลืองแคงโรจน์สีหลากหลาย
เสื่อแพรแลกลาย ผ้าแพรห่มล้วนสมสรวຍ
- ๑ หน่านवलนวลแต่น้อย แซ่มช้อยสมกับผมมวย
อาภรณ์ชอนแซมทวย แว่วขวยพอจขตา

เห็บทชมเครื่องว่าง

โคลง

- ๐ ^{๒ ๒}เข้าตมอมรสเปรี้ยว ^๕เค็มปน
^๕เนอนกน่มระคน ^๒ผักเคล้า
^{๒ ๒ ๒}รอนรอนตกหลายหน ^๕หอนเขอ
- รสหลาก ๆ รสเร้า ^๒เร่งให้ ^๒ใฝ่กิน ๑
- ๐ ^{๒ ๒}เข้าตมอมรสเปรี้ยว ^๕คจรง ^๒เจียวเปรี้ยว ^๕เค็มปน
^๕เนอนกน่มระคน ^๒ปน ^๒ผักเคล้า ^๒รส ^๒เข้า ^๒ที่
^{๒ ๒ ๒}๐ ^๒เข้าตม ^๒เนอ ^๒โคกลัว ^๒ปน ^๒ถั่ว ^๒เขี้ยว ^๒กลม ^๒เกลียว ^๒ค
^๒มันเทศ ^๒วิเศษ ^๒มี ^๒รส ^๒ไอชา ^๒แสน ^๒น่า ^๒กิน .
- ๐ ^๒สา ^๒คุ ^๒เม็ ^๒ค ^๒ใ ^๒หญ ^๒ง ^๒กล ^๒ม ^๒แทน ^๒เข้า ^๒ต ^๒ม ^๒ส ^๒ม ^๒ถ ^๒ว ^๒ิล
^๒รส ^๒ย ^๒วน ^๒ช ^๒วน ^๒ใ ^๒ห ^๒ี ^๒ก ^๒ิน ^๒ส ^๒น ^๒ท ^๒ง ^๒ห ^๒ม ^๒ค ^๒ร ^๒ส ^๒ห ^๒ล ^๒อ ^๒ห ^๒ล ^๒ม
- ๐ ^๒ข ^๒น ^๒ม ^๒จ ^๒ย ^๒เจ้า ^๒ช ^๒่าง ^๒ท ^๒่า ^๒ท ^๒ง ^๒นำ ^๒พ ^๒ริ ^๒ก ^๒ม ^๒ะ ^๒มา ^๒ค ^๒แ ^๒ก ^๒ม
- ^๒มะ ^๒เพ ^๒อง ^๒เป ^๒น ^๒ค ^๒ร ^๒อง ^๒แ ^๒ก ^๒ล ^๒ม ^๒ร ^๒ส ^๒ห ^๒น ^๒ี ^๒บ ^๒แ ^๒น ^๒ม ^๒แ ^๒ช ^๒่ม ^๒ช ^๒ู ^๒ก ^๒ัน
- ๐ ^๒ข ^๒น ^๒ม ^๒เข ^๒อง ^๒ญ ^๒วน ^๒ใ ^๒ห ^๒ม ^๒ป ^๒ระ ^๒ก ^๒อ ^๒บ ^๒ใ ^๒้ ^๒ว ^๒ิ ^๒เศ ^๒ษ ^๒ส ^๒ร ^๒ร
- ^๒ท ^๒อ ^๒ค ^๒ก ^๒ร ^๒อ ^๒บ ^๒ช ^๒อ ^๒บ ^๒ก ^๒ิน ^๒มัน ^๒ค ^๒เ ^๒ย ^๒ว ^๒ก ^๒ร ^๒อ ^๒บ ^๒ ๆ ^๒ช ^๒วน ^๒ช ^๒อ ^๒บ ^๒ใ

- ๑ หมูแนมแกมเครื่องเรียม หอมกระเทียมผักชีใหม่
 พริกแดงแซงสอกไว้ ไบทองกลางวางชั้นหมู
 ๑ เมี่ยงค้ำน้ำลายสอ เมี่ยงสมอเมี่ยงปลาทุ
 เขาคลุก ๆ ไก่หมู น้ำพริกกล้วยหัวโองา
 ๑ เข้ตังกรอบถนัค น้ำพริกผัดละเลงทา
 เข้ตังขิงใหม่มา จมุน้ำตังทงเค็มมัน
 ๑ อักทงขนมเบอง เครื่องช่างเคล้าเข้าเหมาะกัน
 ละเลงแก่งเหลอสรรร ชูโองาไม่ลาลด
 ๑ แกงไก่ใส่เครื่องถม คลุกขนมจีนแข็งสด
 เข้มันมันแกมรส ส้มตำเปรี้ยวชวนเคี้ยวกิน
 ๑ ลูกไม้ใส่โถแก้ว ล้วนเลิศแล้วสมใจจินต์
 สारพคจคให้กิน เสมอได้ไม่ขัดขวาง
 ๑ ทังหมครรสอาหาร เปี้ยวเค็มหวานไม่จคจาง
 รสเหมาะเพราะมอนาง แก้วพเคล้าเข้าชวนใจ ๆ

เห่ครวญถึงหนังสือ

โคลง	เงียบเหงาเปล่าออกไอ	อกครวญ
◎	หทัยสมคชคชวน	อ่านข้าง
	นอนอ่านอ่านยิ่งหวล	ใจโศก
	น้องพี่เคียดเคียงข้าง	ช่วยชชชวนหัว ๆ
ภาพย์	เงียบเหงาเปล่าอกหมอง	คิดถึงน้องหมองวิญญา
◎	จึงหทัยหนังสือมา	แก้รำคาญอ่านเรื่อยไป
◎	อ่าน ๆ รำคาญช้อ	แบบหนังสือสมัยใหม่
	อย่างเราไม่เข้าใจ	ภาษาไทยเขาไม่เขียน
◎	ภาษาสมัยใหม่	ของตกใจพวกนักเรียน
	อ่านนักชกวงเวียน	เขาช่างเพียรเสียจริงจัง
◎	แบบเก้เขวภาษา	สมมติว่าแบบฝรั่ง
	อ่านเข้อเหลือกำลัง	ฟังไม่ไค้คลินไส้เหลือ
◎	อ่านไปไม่ไค้เรื่อง	ชกชวนเคืองเคืองให้เข้อ
	ต่างกันแสนผนผอ	อย่างภาษาย่าน้ำลาย
◎	ไค้ว่าภาษาไทย	ช่างกระไรจวนฉิบหาย
	คนไทยไฟลกลบกลาย	เป็นไค้ค่าน้ำขี้คัส

๐ หนึ่งสี่ฤๅหวังอ่าน
ยั้งอ่านกาลฤๅ

แก้รำคาญได้สักที
เลขต้องขวางกลางสาคร

๐ ลองหามาอ่านใหม่
สมมตขทกลอน

พะเอินได้เป็นขทกลอน
ชนชอเสียงเฉวียงไว

๐ พท ไร่ ไร่ ใจหาย
จขหมคขทกลอนไทย

เราเคราะห์ร้ายนี้กระไร
ไม่เป็นสำระยามัง

๐ ทั้งมวลล้วนเหลวแหลก
เรื่องเข็ยเลอขรขริง

ทุกแพนกอณีจั้ง
ทั้งถอยคำซ้ำหายกาย

๐ กลับหันหาเรื่องดี
อ่านให้ใจสบาย

ที่เอาไว้ใกล้ ๆ กาย
หายง่วงเหงาเศร้าระมล ฯ

เห่เรื่องนางสีดา

โคลง แถลงขางนางแน่นน้อย สีดา

ถูกขกษอขระลักษณพา ห่างห้อง

พระรามพระโอรธา ยักษ์โหด

พระจงยกพลกอง กกเข้าไปรอนญ ฯ

05/04/2563 TUDC

อาพย์ ก่ลาวปางนางสีกา
ล็กพาไปธานี

๑ เหตุสุรปนา

มุ่งพระอวตาร

๑ เสอเสอวังจำแลงกาย
ไปเกยวเลียวลตลอง

๑ พระองค์ผู้ทรงศักดิ์
หญิงชั้วมัวโมหัน

๑ นางยักษเชาหกหาญ
น้องรักพระจักร

๑ พระตักมุกมัน

ทาสาแสนสามาญ

๑ ไปชวนทั้งทษณ์ชร
ยักษาปราชัย

๑ เคอคคาลนางมารข่า

กลอกกลบแสนอปร

ถูกพญาทศศิรัษ

จึงเกิดศกพลกหาญ

ข่ากามาแสนสามาญ

ให้เป็นผวเพอตัวครอง

ให้เลิกฉายนวลลอง

พรากพฐผู้เคียงกัน

ไม่จงรักด้วยกัมัน

มันจะพาเสียราศี

ราญสีกายอดนาร

จึงข่ารายปราชนางมาร

อกทงพนหแหลกลาญ

กรขรหลกหนไป

มาราญรอนญกวนัย

ไม่ทนพระบารมี

วิ่งไปหาทศศิรัษ

สาระแนยแหยไป

๑ ท้าวยกษ์ไคพังคาม
ให้คิดพิสมัย

๑ ใช้นารีจำแลง
พอพบประสยตา

๑ ทูลวอนช่ออินง้อ
จนองค์พงษ์นรินทร์

๑ จับครุฑพล
ให้ลักษมณ์พกอยู่พลาถ

๑ มารจกรนฤกคร
เรียกลักษมณ์อนชา

๑ ยุพินยินเสียงมัน
ใช้ลักษมณ์รบสัง

๑ ครานนทศศิษย์
เข้ามาหานงคราญ

๑ กล่าวคำรำเกดขกล่อม
พุดไปไม่โยคี

เหมือนไฟกามจ้อใจ
ไผ่อนงค์องค์สิดา

แปลงเป็นกว้างร่างโสภา
สิดาเจ้าเฝ้าถวิล

ต่อสมเด็จพระจักริน

พระเกรงน้องจะหมองหมาง

เสด็จกันไปตามกว้าง

เป็นผู้เฝ้าเจ้าสิดา

ทำเสียงอ่อนทวยมารยา

มาช่วยพิทในพง

ก็สำคัญเคลือบแคลงหลง

ช่วยองค์พระอวตาร

จึงไต่ที่เหมือนใจพาล

จำแลงร่างอย่างโยคี

นางไม่ยอมฟังวาที

พิษเพลิงกามยิ่งลามลน

๑ ยิงชกยิงกลตกลุ่ม

พาล่องฟองเวहन

๑ พระรามกลับศาลา

องค์พระอวตาร

๑ ชวนพระอนุชา

เดินพลาถแลครวญพลาถ

๑ ช่วยลูกพระอาทิตย์

กำแหงพระแสงศร

๑ สู้กรพจึงจกพล

เพื่อพระอวตาร

๑ เกิดศึกพลกเทศ

ซึ่งรักชกชวนพา

๑ ยุทธแย้งแย้งสาคา

แย้งคนถนถกถล

เข้าโอบอุ้มนฤมล

สู่ลงกาธานีมาร

ไม่เห็นหน้ายอกสงสาร

ก็แสนโศกวิโยคนาง

รีบลลาในเถื่อนทาง

จนประสบพบพานร

รณชิตชิงนคร

ต้องพาลชวลาน

พร้อมพหลพลทวยหาญ

ผลาญขุนราพณ์ปราบลงกา

ก็เพราะเหตุด้วยสาคา

ให้ประยุทธ์สุดเริงรณ

ยังอุสาค์ยอมเสียชนม์

ฤาจะห้วงหวงช้วน

เห่เรื่องพระร่วง

โคลง

๐ นกถึงพระร่วงเจ้า
 แค้นพวกขอมจัญไร
 ทนงคิดจงใจ
 กระเคืองเคชะท้าว

จอมไทย
 โหดห้าว
 กัซชาติ
 ร่วงผู้ผดุงเสียม

๑

กาพย์

๐ นกถึงพระร่วงเจ้า
 คำรงทรงราชย์

ผู้ผ่านแผ่นดินระชาไทย
 ในละโว้โอเอียมงาม

๐ คังแค้นขอมอปริ
 จะคิดทำสงคราม

มหนักคชชาวสยาม

๐ พระจงคิดขยาย
 เหาเปรี่ยขทรชน

ฤกษ์อ่อนหย่อนแรงพล
 และยกย้ายด้วยเล่ห์กล
 ทวยว่องไวไซ้ปรีชา

๐ จักไม่ส่านชลอม
 จึ่งตกเอนำมา

รบกกลมกล่อมเอาชันยา
 สำเร็จไคคังใจจินต์

๐ ความรู้ถึงภอธร
 พงไซ้ให้โยอิน

นครขอมจอมนรินทร์
 กริธาทัพมาจับตัว

๑ พระร่วงแล้ร้างหลบไป

โมหันอันมีคิ้ว

๑ เซอฤทธิอทธิกาแหง
จ้านงจงใจหมาย

๑ ถ้วนไปให้ลลย

ถึงกรุงสุโขทัย

๑ พยพระรูปหนึ่งไซร

จึงไหว้และไต่ถาม

๑ พระร่วงภิกษุ

จึงตอบประวิงไป

๑ แล้วรขเรียกโยมวัด

เคโซโง่หนักหนา

๑ ชาวเมืองก็เลองภา

ไพร่ฟ้าประชาชี

๑ ชีบาเสนามาตย์

เชิญทรงตำรงชฉท

เคโซไซยคึกว่ากลัว

ไม่เข้าใจในอบาย

จึงปลอมแปลงจำแลงกาย

ไปสังหารผลาญเจ้าไทย

ครววกับคำคินไป

เข้าสถานลานอาราม

ขอมัจญไรไม่รู้ความ

ถึงร่วงเจ้าเธออยู่ไหน

ว่าศัตรูไม่รู้ณ

ว่าจงรอพอเธอมา

มาจับมัดขอมพาลา

ก็แพ้พระบารมี

เสียงเฮฮอทั้งธานี

ไปเฝ้าองค์พระทรงธรรม

อภิวาทน์บังคมคัล

สุโขทัยอันไพศาล

๑ พระร่วงรับคำเชิญ
จึงทำภิกษุการ

ดำเนินสู่ราชฐาน
ชนผ่านเฝ้าเป็นเจ้าไทย

๑ ต่อมาราชาคิด
ก็แคว้นแดนกรุงไทย

รณชิตขอมจัญไร
ให้พนเอมเอนมมอขอม

๑ ทกแคว้นแดนนิคม
ทั้งหมดประณตยอม

กนิยมระยอขอม
นอบพระร่วงปวงพ้านัก

๑ นกถึงพระร่วงอุท
นามเพราะตเหมาะนัก

ธมทิตวิสุคต
เป็นนามาแห่งนาวิ

๑ พระร่วงเรอรบหมาย
ชอกชอไซคค

ไว้ถวายพระภม
จงประสขเรอรบไทย

๑ ยามโตไซแย่งยทธ
เหมื่อนร่วงชนหลวงไทย

ฤทธิรทจงเกรียงไกร
ขำรายคักปลุกหาญ ๗

เห่เรื่องช่อมรบกระบวนเรือ

โคลง

๑ ไครมไครมคะครกครน ครนคราน
บันใหญ่ยิงประหาร คักช่อม

๑ ช่อมรบเพื่อชำนานู เเชิงประชิต
ยามอรินาหอม จักสู้เค็กขลัง ๗

05/04/2563

TUDC

๑ นาวมทหารวค
ขคนนาวไทย

๑ แต่คการชอมคก
ชาวไทยถงใจหาญ

๑ คนไทยอยางไรทาน
ไฉนทำใจเขา

จิงจะกวคไปทันไค้

หาล้าไไหนไม่พอการ

ยงตองนกรอนรำคาญ

ไม่มเรือเหลอสีเขา

ไม่รำคาญหรือไทยเรา

จะไม่ช่วยกันควยถา ๑

เห้ชวนเข้าราชनावีสมาคม

โคลง

๑ ขอชวนกันช่วยเร้า

ระคม

เร้งเพาะความนิยม

อย่าช้า

นาวีสมาคม

ชวนชัก

ชวนพวกไทยท่วหน้า

ขกรวกันสยาม ๑

กาพย์

๑ ขอชวนกันช่วยเร้า

พวกไทยเราริบระคม

เร้งเพาะความนิยม

อย่าชักช้าจะล้าไป

๑ นาวีสมาคม

แนะนำแห่งชาวไทย

ชวนกันพลันพร้อมใจ

ล้อมรวกันกันสยาม

- ๑ ขนบกมัททหาร
เสือบ่าส่ง่างาม
- ๑ ยิงว่างแต่ทางเรือ
ทางทวถชล
- ๑ จะทงนึ่งเฉยอยู่
คัตรจ๋โจอมมา
- ๑ ออย่าเหม่อเผอเรือเพลิง
ทำเฝินเนิ่นนานไป
- ๑ คัตรเข้าสู่ไต่
เรือนชานลานเป่นเฒ่า
- ๑ ลูกเมี่ยจะเสี่ยหมต
เราอ่ยค่น่าอาย
- ๑ ต้นเถิดเราเกิดมา
ช่วยหานาวามี่
- คอยเริงราวญรูกสงคราม
คอยช่วยรบขรรจบพล
เพอบองกันชนผจญ
ไว้กำลังตงรักษา
เหมื่อนประตเปิดไว้ว่า
ญาจะสู้คัตรไหว
เราขอเชิญช่วยร้อนใจ
จะล้าขากยากใจเรา
จะเอาไฟเทยวจุดเผา
ทวพยสมบัตพลตกระจ่าย
ทวยศเียนฉิบหาย
ตายคักกว่าออย่าเสี่ยศวี
เป่นไทยออย่าให้เสี่ยท
กำลังชนไว้กนเมืออง ๑

พระนิพนธ์สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระ
 นริศรานุวัดติวงศ์ ทรงเมื่องานพระบรม
 ราชาภิเศกสมโภช พ.ศ. ๒๔๔๔

โคลง	พระเสด็จยรยาตรชน	พลับพลา
◉		
พร้อมพรั่งพลนาวา		แวคล้อม
ถวายวันทยหรรษา		สิ้นแต่ง
เรอกระบวนต้นซอ		เห่ซอผายถวาย
ภาพย์	พระเสด็จยรยาตรขยับ	ชนประทับบนพลับพลา
◉		
พร้อมพรั่งพลนาวา		มาน้อมเกล้าเฝ้าบาทขงส์
◉	โสมนศ์จกถวายล้ำ	เรอจ่านาทนงทรง
แต่งไฟผายลง		สั่งเสด็จถวายพวยเพียงบิน
◉	สุพรรณหงษ์ทรงพหอย	งอนชคชอยลอยหลังสิ้น
เพียงหงษ์ทรงพรหมินทร์		บินแต่พามาสู่ขญ

๑ ผจงจักประภักตร์ไซย

ลายเค้นเห็นคิ่งคน

๑ เรือนนันทนาคราช

ปากอาเขยวตาพราว

๑ บุษบกขลุ่ยกลอย

แสงไฟส่องแสงฉาย

๑ พระยศให้ขึงขง

พระเดชกนกัสกร

๑ พระองค์ทรงเฉลิมฉัตร

ประชาชีต่างปรีดา

๑ คนตรมืองอล

ให้ออกกักก้องโพยม

๑ กริษาพลนาเวศ

เหิมหนชนกระมล

หลาววงลไมแลอ่อนลมุน

ท่องคำขลุ่ยขบทองวาว

กลาคหิวเสียดตัวเหยียดยาว

ราวนาคราชอาคั่นนารายณ์

สักสัพลอยงามพราวพราย

พายชนล่องร้องถวายพร

พระเกียรติจงเกียรติกินคอน

พระคุณสิ้นพันเกษยา

เป็นศรีสวัสดิ์จ่อมขัตติยา

สมโภชเจ้าฉาวครนโครม

ก้องกาหลพลเห่โหม

ไสมนิศ์ชนรณเริงพล

ฉลของพระเดชคุณเจ้าตน

ขลมีจฉาสารพนม

